

ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง

วีระภัทร์ กระหม่อมทอง¹

¹คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ผู้เขียนมีโอกาสได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มทักษะภาษาอังกฤษในต่างประเทศ หัวข้อ “Professional Development Training: English as a medium of instruction” จัดโดย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ระหว่างวันที่ 31 มีนาคม 2568 ถึงวันที่ 25 เมษายน 2568 ณ ประเทศไทย ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และระหว่างวันที่ 4 พฤษภาคม ถึงวันที่ 19 พฤษภาคม 2568 ณ University of Victoria ประเทศแคนาดา จึงขอสรุปความรู้ที่จะเป็นประโยชน์กับการเรียนการสอนในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ ดังต่อไปนี้

ภาพ อาคารใน University of Victoria ประเทศแคนาดา

1. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

การเรียนการสอนในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบจำนวนมากเป็นการให้ความเห็นเกี่ยวกับผลงานของผู้เรียน ซึ่งมักจะไม่ใช่การบอกว่าถูกหรือผิด ในหัวข้อนี้จึงจะกล่าวถึงหลักการสื่อสารภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับการให้ความเห็นอย่างละเอียดรวมถึงการแนะนำผู้เรียน

1.1. การชักชวน

การชักชวนปกติจะใช้รูปประโยค Let's (do something). อย่างไรก็ตาม มีรูปประโยคอีกหลายแบบเพื่อใช้ในการชักชวน เช่น

- Believe me, you will love it.
- Trust me, you will love it.
- Take it from me, you will love it.
- I really think (that) you will love it.
- I know from experience (that) you will love it.
- I can guarantee (that) you will love it.
- You're guaranteed to love it.
- You won't regret doing it.
- If you (do something), you will have a lot of fun.
- You will have a lot of fun if you (do something).

1.2. การให้คำแนะนำ

การแนะนำปกติจะใช้รูปประโยค I suggest you (do something) อย่างไรก็ตาม ยังมีอีกหลายคำให้เลือกใช้ ขึ้นอยู่กับระดับความเป็นทางการ เช่น

- It is advisable (that) you (do something)
- I advise (that) you (do something)
- I recommend (that) you (do something)
- I suggest (that) you (do something)
- Have you thought of (doing something)
- Have you considered (doing something)
- How about (doing something)
- What about (doing something)

เป็นทางการมาก

เป็นทางการน้อย

หมายเหตุ: ในส่วนของสี่ข้อแรก สี่คำนี้ในกรณีที่ใส่คำว่า that จะเป็นทางการกว่าสี่คำนี้ที่ไม่ใส่คำว่า that

1.3. การพูดข้อดีข้อเสีย

การพูดข้อดีปกติจะใช้รูปประโยค An advantage (of) (doing something) is ... ส่วนการพูดข้อเสียปกติจะใช้รูปประโยค A disadvantage (of) (doing something) is ... อย่างไรก็ตามก็ยังมีอีกหลายคำให้เลือกใช้ เช่น

● An advantage (of)	A disadvantage (of)
● A benefit (of)	A drawback (of)
● A positive aspect (of)	A negative aspect (of)
● A good thing about	A bad thing about
● The upside of	The downside of

1.4. การเปรียบเทียบ

การเปรียบเทียบปกติจะใช้รูปประโยค A is (more) adjective(er) than B. อย่างไรก็ตามถ้ามีความแตกต่างเพียงเล็กน้อยสามารถใช้คำว่า a bit, a little, a little bit หรือ slightly ไปหน้า (more) adjective(er) เพื่อแสดงความแตกต่างเพียงเล็กน้อย หรือถ้ามีความแตกต่างกันมากสามารถใช้คำว่า much, far, a lot หรือ way ไปหน้า (more) adjective(er) เพื่อแสดงความแตกต่างอย่างมาก

1.5. การพูดว่าชอบหรือไม่ชอบ

การพูดว่าชอบปกติจะใช้รูปประโยค I like (something) อย่างไรก็ตามก็ยังมีอีกหลายคำให้เลือกใช้ เช่น

● I love	แสดงอารมณ์อย่างแรงกล้า
● I'm crazy about	
● I'm wild about	
● I'm into	
● I like	
● I enjoy	
● It's fun	
● It's enjoyable	แสดงอารมณ์เพียงเล็กน้อย
-

ส่วนการพูดว่าไม่ชอบปกติจะใช้รูปประโยค I don't like (something) อย่างไรก็ตามก็ยังมีอีกหลายคำให้เลือกใช้ เช่น

- I hate
- I can't stand
- I detest
- I loathe
- I don't like
- I dislike
- I'm not crazy about
- I'm not wild about
- I'm not into

แสดงอารมณ์อย่างแรงกล้า

แสดงอารมณ์เพียงเล็กน้อย

นอกจากนี้ เราสามารถใส่คำว่า kind of / sort of (ค่อนข้างจะ) really (จริงๆ) หรือ totally (อย่างเต็มที่) ไปหน้ากริยาบางคำ เพื่อปรับการแสดงอารมณ์ให้ละเอียดขึ้น เช่น

- I kind of like (something)
- I'm really crazy about (something)
- I'm totally into (something)

2. การสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง

2.1. บทนำ

การสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง ในการสอนผู้สอนมักจะมีนักเรียนมาจากหลายชาติโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง การสอนในรูปแบบนี้ย่อมมีความแตกต่างจากการสอนผู้เรียนจากชาติเดียวกันโดยใช้ภาษาแม่ของผู้สอนและผู้เรียน และก็ยังแตกต่างจากการสอนรูปแบบดังกล่าวเพียงแต่เปลี่ยนภาษาเป็นภาษาอังกฤษ เหตุเพราะผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ ความเชื่อ วัฒนธรรม และความสามารถรวมถึงสำเนียงภาษาอังกฤษที่แตกต่างกัน การสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางจึงเป็นเรื่องยากทั้งกับผู้เรียนและกับผู้สอนที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่

2.2. การเตรียมตัวสอน

ในการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง เนื่องจากผู้เรียนไม่ได้มาเรียนภาษาอังกฤษกับผู้สอน แต่มาเรียนเนื้อหาที่ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญต่างหาก เพราะฉะนั้นแม้การที่ผู้สอนเก่งภาษาอังกฤษในระดับสูงจะเป็นเรื่องที่ดี แต่การพยายามมุ่งเน้นภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ผู้สอนเชี่ยวชาญมีความสำคัญว่า นอกจากนี้ผู้สอนอาจพิจารณาการเตรียมการสอนเพื่อให้เกิดความง่ายกับผู้สอนมากขึ้น เช่นการเตรียมสื่อการสอนนอกห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนที่มีพื้นฐานแตกต่างกันสามารถเตรียมบทเรียนล่วงหน้าหรือทบทวนบทเรียนย้อนหลังได้ง่ายขึ้น การเน้นกิจกรรมในห้องเรียนที่เน้นการอภิปราย (Discussion) ในกลุ่มผู้เรียน ซึ่งมีข้อดีคือผู้เรียนจะมีส่วนร่วมกับเนื้อหามากขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีแนวโน้มจะสามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้งขึ้น นอกจากนี้ผู้สอนก็เป็นคนต้องพูดน้อยกว่าเมื่อเทียบกับกิจกรรมการสอนที่เน้นผู้สอนบรรยายอีกด้วย

2.3. การฝึกศัพท์ภาษาอังกฤษทั้งกับผู้สอนและผู้เรียน

โดยทั่วไปแล้วผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ก่อนเข้าเรียนระดับปริญญาตรีอาจมีคลังคำศัพท์ประมาณ 18,000 กลุ่มคำ และเมื่อจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ก็จะได้เรียนรู้อีกประมาณ 5,000 กลุ่มคำ ทำให้ผู้เรียนกลุ่มที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่มีความได้เปรียบเป็นอย่างยิ่งในการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง ผู้เรียน (รวมถึงผู้ที่จะสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษ) ที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่จึงควรให้ความสนใจในการฝึกภาษาอังกฤษ ซึ่งในการฝึกนั้น ศัพท์มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง มีงานวิจัยที่กล่าวว่าผู้อ่านบทความภาษาอังกฤษจะอ่านบทความเข้าใจได้ดีก็ต่อเมื่อเข้าใจศัพท์ในบทความนั้นประมาณ 98% ขึ้นไป ทำให้เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ศัพท์

ในการฝึกศัพท์ภาษาอังกฤษนั้นอาจฝึกจากง่ายไปยากดังต่อไปนี้

- 1) Oxford 3,000 เป็นกลุ่มศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป เป็นกลุ่มศัพท์ที่ง่าย
- 2) Oxford 5,000 เป็นกลุ่มศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป เป็นกลุ่มศัพท์ที่ยากขึ้น
- 3) Academic Word List (AWL) เป็นกลุ่มศัพท์ที่ใช้ในวงการวิชาการ ซึ่งนักวิชาการไม่ว่าสาขาความเชี่ยวชาญไหนก็ควรจะทราบ
- 4) Subject Specific กลุ่มศัพท์เฉพาะสาขาความเชี่ยวชาญในวงการวิชาการ

ในส่วน Oxford 3,000 และ Oxford 5,000 อาจศึกษาได้จากแอปพลิเคชัน เช่น Learn CEFR Oxford Words ส่วน Academic Word List (AWL) อาจศึกษาได้จากแอปพลิเคชัน เช่น AWL Core Academic Words และ Subject Specific อาจศึกษาได้จากหน้าอภิธานศัพท์ในหนังสือที่เกี่ยวข้องกับสาขานั้น ๆ การรวบรวมศัพท์โดย EAP foundation หรือการสอบถามจาก AI เป็นต้น

2.4. กลยุทธ์การสอน

ในเชิงกลยุทธ์ในการสอนนั้น เป็นเรื่องดีที่ผู้สอนจะทราบพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนก่อน คำถามประเภทแรกที่ผู้สอนควรถามจึงเป็นคำถามประเภท elicit (การถามล้วงข้อมูล) เช่น สมมติว่าผู้สอนจะสอนเกี่ยวกับประวัติของ Terry Fox (บุคคลในอดีตของแคนาดาที่ถูกยกย่องเป็นวีรบุรุษ) ผู้สอนอาจเริ่มถามจากผู้เรียนคิดว่าวีรบุรุษต้องมีลักษณะอย่างไร แล้วคุณรู้จักใครที่เป็นวีรบุรุษของแคนาดาบ้าง จากนั้นจึงค่อยเริ่มเนื้อหา ต่อมาในระหว่างเนื้อหาผู้สอนควรตรวจสอบอยู่เสมอว่าผู้เรียนเข้าใจหรือไม่ โดยควรตรวจสอบเมื่อมีข้อมูลใหม่ปรากฏขึ้นมา หรือเมื่อผู้เรียนต้องต่อยอดสิ่งที่ยากขึ้นจากข้อมูลเดิม โดยวิธีการที่ได้ผลน้อยที่สุดที่อาจารย์จำนวนมากทำกันก็คือ การถามผู้เรียนว่า “เข้าใจหรือไม่” เพราะผู้เรียนมักจะตอบว่าเข้าใจ ซึ่งไม่ได้สะท้อนความเข้าใจจริง ๆ ของผู้เรียน ผู้สอนควรจะถามคำถามให้ผู้เรียนตอบเพื่อวัดความเข้าใจของผู้เรียนมากกว่า ทั้งนี้คำถามวัดความเข้าใจควรเป็นคำถามที่เรียบง่าย คำตอบตอบได้อย่างง่าย (แต่ยังวัดความเข้าใจได้) เช่น คำถามที่ต้องการคำตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอภิปราย (Discussion) โดยคำถามที่ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนอภิปรายนั้นควรเป็นคำถามปลายเปิด ตอบได้หลายแบบ ไม่มีคำตอบที่ถูกต้องตายตัว เพื่อให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตามการอภิปรายควรใช้แต่พอดี หากน้อยเกินไปผู้เรียนก็จะไม่มีส่วนร่วม หากมากเกินไปผู้เรียนก็จะได้รับข้อมูลจากผู้สอนซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญน้อยเกินไป

ตัวอย่างการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางที่ไม่ดี

- ใช้สำนวนเฉพาะทางภาษา
- ใช้สำนวนเฉพาะที่มีแค่คนบางกลุ่มเข้าใจ
- ไม่ตรวจสอบว่าผู้เรียนเข้าใจหรือไม่
- สอนด้วยเนื้อหาและภาษาวิชาการที่มากเกินไป รวมถึงการใส่เนื้อหาในสไลด์มากเกินไป (สไลด์ควรใส่เฉพาะส่วนสำคัญ ส่วนเนื้อหาโดยละเอียดผู้เรียนสามารถอ่านหนังสือเองที่บ้านได้)
- คิดว่าผู้เรียนเจียบเท่ากับผู้เรียนเข้าใจ
- สั่งงานโดยใช้ภาษาที่ยาวและเข้าใจยาก (ควรใช้ภาษาง่าย กระชับ และมีประโยคเขียนให้ผู้เรียนอ่าน)
- ใช้สไลด์ หรือกราฟที่เข้าใจยาก
- คิดว่าผู้เรียนไม่เข้าใจศัพท์ก็เลยไม่สอนบางอย่าง
- ไม่ทำความเข้าใจศัพท์สำคัญใหม่ร่วมกัน (เนื่องจากว่าแม้เป็นศัพท์คำเดียวกันแต่เมื่อมีผู้เรียนจากหลายประเทศ ก็อาจมีสำเนียงการออกเสียงที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกันได้ เพราะฉะนั้นจึงควรมีการทำความเข้าใจศัพท์สำคัญใหม่ในบทเรียน เกี่ยวกับการออกเสียงและความหมายร่วมกัน ก่อนเริ่มเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศัพท์นั้นๆ)

- ไม่ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
- ผู้สอนบรรยายมากเกินไป
- ผู้สอนหลีกเลี่ยงคำถามเพราะคิดว่ามีกำแพงภาษา
- ผู้สอนพูดไร้อารมณ์ (การที่ผู้สอนพูดมีอารมณ์ประกอบทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายที่ผู้สอนพูดได้ดียิ่งขึ้น)
- สันนิษฐานว่าผู้เรียนรู้เท่ากัน
- ไม่พยายามใช้สื่อหลาย ๆ แบบ เช่น วิดีโอ กราฟ
- หวังว่าผู้เรียนจะเข้าใจระหว่างจดบันทึก
- ไม่ให้เวลาผู้เรียนตอบ (ควรใช้เวลาประมาณ 5 วินาที ถ้าเกินนี้แปลว่าผู้เรียนต้องการข้อมูลเพิ่มเติม)
- ปฏิเสธความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม
- ไม่อยากรู้ว่าผู้เรียนชอบหรือไม่ชอบการสอนของผู้สอน
- สอนเสร็จแล้วไม่มีการประเมินผลการสอนว่าเป็นอย่างไร ควรปรับปรุงอะไรหรือไม่

นอกจากนี้การสอนโดยการเน้นความสนุกเป็นสิ่งที่ดี การมีเกมให้ผู้เรียนเล่นระหว่างสอนเป็นกลยุทธ์ที่น่าสนใจ ตัวอย่างเกมที่ผู้สอนสามารถเตรียมได้ง่าย เช่น Kahoot! (<https://kahoot.it/>) เป็นเกมตอบคำถามโดยมีตัวเลือก ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมตอบได้จากสมาร์ตโฟนของตน โดยใครที่ตอบได้ถูกต้องและรวดเร็วกว่าก็จะได้คะแนนมากกว่า โดยมีการรวมคะแนนเพื่อหาผู้ชนะในตอนท้าย นอกจากนี้การสอบวัดความรู้ยังอาจจะไม่ได้มีจุดประสงค์เพียงเพื่อวัดความรู้เท่านั้น แต่ยังอาจมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อีกด้วย เช่น การแบ่งข้อสอบเป็นสองชุด ชุดแรกให้ผู้เรียนทำด้วยตนเองคนเดียว เมื่อเสร็จแล้วเก็บกระดาษคำตอบชุดแรก จากนั้นให้ผู้เรียนจับกลุ่มกันสามคนและทำข้อสอบชุดที่สองโดยมีโจทย์เหมือนเดิม ในกระบวนการนี้จะทำให้เกิดการอภิปรายกันในกลุ่มของผู้เรียน และเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น เมื่อเสร็จแล้วเก็บกระดาษคำตอบชุดที่สอง และจึงเฉลยคำตอบ โดยคะแนนจะมาจากกระดาษคำตอบทั้งสองชุด กระบวนการนี้นอกจากจะมีข้อดีทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ระหว่างสอบวัดความรู้แล้ว ยังอาจทำให้ผู้เรียนที่ไม่อยากถ่วงเพื่อน มีการเตรียมตัวและตั้งใจเรียนมากขึ้นอีกด้วย

3. สรุปประโยชน์ที่ได้รับ

หากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบมีการเปิดรับนักศึกษาต่างชาติในอนาคต ผู้สอนสามารถเลือกใช้ประโยชน์ในการให้ความเห็นและแนะนำนักศึกษาได้อย่างหลากหลาย ทำให้การสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนสามารถทำได้ละเอียดยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้สอนยังสามารถเตรียมความพร้อมของผู้สอนเตรียมการสอน และใช้กลยุทธ์ในการสอนได้อย่างเหมาะสมกับการสอนสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ

โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง อย่างไรก็ตามแม้ปัจจุบันการเรียนการสอนในคณะจะยังมีแต่หลักสูตรภาษาไทย ผู้สอนก็ยังสามารถนำข้อคิดที่ได้รับจากหลักการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง มาปรับใช้ในส่วนที่เป็น ประโยชน์ให้เข้ากับการสอนและบริบทภายในคณะ เพื่อพัฒนาการสอนต่อไป